

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim poteče koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravištvu „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 18. decembra.

V „Pozoru“, ki nam, odkar mu je odvzet poštni debit v Cislitaviji, ni več, ali vsaj ne pravočasno na razpolaganje, kar moramo tem bolj obžalovati, ker je „Pozor“ bil in ostane merodajno glasilo za nas, — priobčena je bila cela vrsta člankov pod naslovom „Na razpotji“. Ti članki čitali so se zaradi jako odlične osebe pisatelja samega, kakor tudi zaradi svoje vsebine s posebnim zanimanjem, zlasti pa je zaključni članek prouzročil veliko pozornost, da ne rečemo senzacijo, kajti v tem članku je tako rekoč osnovan in razpeljan bodoči program nezavisne narodne stranke, koje odlični člani so ta program kot program nezavisne narodne stranke že javno priznali.

Glavne točke tega programa so:

Revindikacija državne samostalnosti in nezavisnosti Hrvatske, ki bi bila potem vistini samoupravna, hrvatski narod pa popolnem gospodar v svojej hiši.

Po državopravnej, na pragmatičnej sankciji osnovane pogodbi mej Ogersko in Hrvatsko, je zveza obeh kraljevin izražena jedino le v skupnej kroni, v skupnem dejanji kronanja in v skupnosti Avstriji nasproti. Dovolj je tedaj, ako se skupnost Ogersko-Hrvatske tudi v bodoče na zunanji izraža le v omenjenih dejanjih, to se pravi z drugimi besedami: Hrvatska in Ogerska imate skupnega kralja; Hrvatska naj bode zastopana jedino le pri skupnem koronacijskem državnem zboru in bodi prisotna pri kronanji. Koronacijsko pismo izdati se mora za Hrvatsko v hrvatskem izvirniku. V tem pismu mora biti zajamčena celokupnost Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Zadeve, z Avstrijo skupne, bodo se prej ko slej reševale potom delegacij in Hrvatska bode prej ko slej zastopana v delegacijah ogerskih.

Kar se tiče družih zadev, ki neso za obe državni poluti skupne, a se morajo voditi in uravnavati po skupno določenih načelih, kakor brambena sistema, carinske in trgovinske pogodbe, naj se skupnost tudi v bodoče kakor doslej bistveno jednako izraža, oblika pa naj se premeni in sicer v federalističnem smislu, zlasti z ozirom na narodnostne razmere, ki so vsaksebne. Položaj hrvatskih poslancev v skupnem državnem zboru je nevzdržljiv, treba tedaj najti obema strankama ugodnega in dostojnega načina, kako bi se zastopniki hrvatski udeleževali državnega zbora in delegacij.

Brambeno sistemo, carinske in trgovinske pogodbe z avstrijsko vlado bi potem takem določevala in sklepala ogerska vlada s sodelovanjem hrvatske, dotične predloge zakonov morajo se vzprejeti po

ogerskem in hrvatskem zakonodajstvu in potem kroni predložiti v potrjenje.

Vse druge zadeve, ki neso na podlagi pragmatične sankcije, temveč vsled prostega dogovora mej Ogersko in Hrvatsko pripoznane skupnimi, sme Hrvatska reklamovati za se, kakor hitro je prenehala potreba skupnega zakonodajstva in skupne vlade.

Ko bi Hrvatska prevzela finančne, narodno-gospodarske in domobranske zadeve v lastno upravo, prevzela bi tudi tangento za pokritje skupnih troškov. Ta tangenta bi se določevala skupno po razmeri davčne sile Hrvatske, tedaj po istem načelu, kakor se določuje jednaka tangenta mej Ogersko in Avstrijo.

Konečno se zahteva, da se popolni celokupnost Hrvatske s tem da se jej da Reka nazaj in da se jej utelesi Dalmacija.

V istini, program je obširen in osnovan po pravem hrvatskem domoljubju. Daj Bog, da bi se tudi dejanski in v vseh točkah izpeljal!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. decembra.

Ker so česki državni poslanci, kneza Jurij in Ferdo Lobkovic in pa baron Pfeill-Scharffenstein odložili mandate, bode česko veleposestvo v 14. dan januarja imelo dopolnilne volitve v državni zbor.

Odsek državnega zbora za afero Kaminskoga je svoje delo končal ter poslance dra. Žaka volil poročevalcem. Poročilo odsekovo se bode takoj po božičnih praznikih izročilo zbornici poslancev. — V Stanislavu je bil o ponovljenji mestnega zbora dr. Kaminsky skoro jednoglasno zopet županom izvoljen.

Predsednik hrvatskega sabora je pričel včeraj sejo s pregledom dogodkov iz zadnje sa-

LISTEK.

Časnikarstvo in naši časniki.

(Dalje.)

V ponemčenem Celovci se je rodil „Besednik“, kratkočasen in poučen list za slovensko ljudstvo, ki je izhajal po dvakrat v meseci (v zadnjih tečajih le po jedenkrat). Doživel je ta koristen list deset let ter je koncem 1878 umrl. Dosta pozneje (1872) so si Čebji ustanovili jednak list („Besednik“). — Drugi leposloven in poučen list je bil „Glasnik v Mariboru“, ki je nameraval izhajati po trikrat v meseci, — a umrl je rane smrti. — List kaj nizke baže, da se izrazim z našim kmetom pa je bil „Podlipo“, poučen in kratkočasen mesečnik, ki je v Trstu zagledal beli dan ter vsaj dve leti doživel. — Neki drugi Tržaški časopis se je zval „Jadranska zarja“, ta „politični, poučivni in kratkočasni list“ je izhajal po dvakrat v meseci, a že drugo leto je nehal s 14. št. 10. dne julija. A temu še ni bilo zadosti, ker isto leto so v Trstu povili še „Jurja s pušo“ in „Petelinčka“ tako, da je sam Trst rečeno leto z „Ilir-

skim Primorjano“ imel štiri slovenske liste. Le nikdo naj ne vpraša po njih notranji vrednosti!

Posebne važnosti za razvitek slovenskega novinarstva pa je leto 1869. zato, ker nam se je porodil prvi slovenski šaljivi list, rekše „Brencelj v lažnjivi obleki.“ Zalaga in uredjuje ga še zdaj njega prvi roditelj Jakob Alešovec, jeden izmej izgubljenih slovenskih talentov; tega pisatelj ne izrazuje v šaljivem smislu ter tudi nikakor ne kara Brenceljevega urednika, ker si s svojim mnogostranskim in nepristanem delom služi kruh v potu svojega obraza, sedaj bolj obilo, sedaj bolj pičlo. Sedaj pa sedaj se je bil „Brencelj“ zalezal v podstrešje, a zmirom je z nova prifrčal ter se šalil z dobrovoljnimi Slovenci do današnjega dne. Naj mu kdo očita to ali ono, priznati pač mora vsak, da nam je „Brencelj“ ustvaril to stroko slovenskega časopisja; vsaj „Brencelj“ je začel s prvim takim podjetjem. Kako malo vrednosti v primeri z „Brenceljem“ je imel ono leto Tržaški „Juri s pušo“ („dolgočasen list za labone, nemškutarje in druge nerodne ljudi“), ki je izhajal jedenkrat v meseci in l. 1870 nehal s št. 24. Še manj vrednosti je imel istega izdajatelja šaljivi list „Petelinček“, kate-

rega so prišle le prve 3 štev. na svetlo. — Ker smo že pri šaljivih listih, navedemo naj na tem mestu vse, ki so kedaj Slovencem kratek čas delali. Po vrsti moramo najprej omeniti „Pavlihe“. Temu „zabavljivo-šaljivemu listu“ lastnik in urednik je bil Fr. Levstik, ki je takrat bival na Dunaji ter list leta 1870 po dvakrat v meseci izdajal. Le škoda, da list ni našel večje podpore in da je s 7. številke prestal dne 31. julija. Kot vse iz Levstikovega peresa bil je tudi „Pavliha“ pisan v izborni slovenščini. — Jednaki poskus je ostal neki drugi šaljivi list, rekše „Seršeni“. Temu „humoristično-satiričnemu listu“ urednik je bil Ivan Železnikar, sedanji urednik „Slovenskemu Narodu“. Prvi list je bil izdal konci novembra 1871. — Začetkom sedanjega leta je nenadoma šinil iz Ljubljanskega podzemlja „Škrat“, ki z dozdanimi številkami ponuja Slovencem obilo izbornega berila. Izhaja po dvakrat v meseci (10. in 25. dan), če ga c. kr. državno pravdnštvo ne zasači in pripre. Upajmo, da se mu pogostoma ne bode prigodilo to, kar je bilo zadelo že njegovo prvo številko. Naj živi in raste mnogo let ta najnovejši „zabavno-zbadijivi in šaljivi list“ ter naj kratkocasi in komedijo uganja vsem onim Slovencem, katerim že svet

borske seje. Ta nagovor je bil jako miren in stvaren, omenjal je le mimogredé kraljevi komisarijat, odstop grofa Pejačevića, imenovanje novega bana in ustop krajiških poslancev. Vidno se je predsednik Krestić ogibal izzivati opozicijo. O prečitani kraljevega reskripta glede banovega imenovanja zahtevajo Starčevićevci, da se ima prečitati tudi vsebina prisega, katero je grof Khuen vladarju prisegel. Na odgovor predsednikov, da je ni mej akti, so Starčevićevci mej čitanjem reskripta obsedeli. Vojnovci in tovariši stavijo nujen predlog za ustanovitev odsaka jednajstorice, kateri bode imel preiskovati, se je li z imenovanjem kraljevega komisarija prelomila nagodba. — Predsednik predlaga, da bi se poslala deputacija po novega bana. Poslanec Rukavina se je temu protivil, češ, da se ogerskemu uradniku pač ne more skazovati čast, katero smejo zahtevati samo zastopniki Hrvatske in kralja. Pri glasovanju vzprejme se predlog predsednikov z vsemi glasi proti Starčevićevskim. Dospevši ban grof Khuen razvija svoj program. Temelj njegovemu poslovanju, pravi, da bode osnovni zakon, kateri uredjuje državopravno razmero Hrvatske z Ogersko ter sigurne samoupravo in opravičene narodnostne zahteve. Pravice, posebej podeljene Krajini, da bode spoštovale. Z ustopom krajiških poslancev se pričinja pravo konstitucionalno življenje za Krajino. Razen uprave in pravosodja se bode posebno oziral na gospodarstvo dežele in gotovo je pričakovati podpore vzajemne vlade, posebno ako se z deli izražuje prepričanje o vzajemnosti dežel Štefanske krone. V to ime prosi podpore od strani sabora.

Srbski poslanci, 30 mož, so ustanovili svoj klub brez pravega političnega programa v varstvo srbskega stališča v šoli, cerkvi in narodnosti.

Poslanci bivše Krajine so zborovali v nedeljo, in v tem shodu so zahtevali Starčevićevci, da se naj bi osnoval krajiški klub, kateri bi protestoval proti nagodbi in vsem poznejšim postavam, kot neveljavnim za Krajino. Proti temu predlogu so govorili Ivič, Gjorković in Živković ter se ni sklenilo nič določenega.

Neodvisna stranka izjavila je v svoji konferenci, da so v „Pozoru“ objavljeni principi njen program.

Stranka prava se bode v svojem protestu naslanjala na manjšino krajiških poslancev.

Vnanje države.

V soboto se je v **bolgarskem** sobranju utemeljevala interpelacija o bolgarskem eksarhatu v Carjemgradu in o njega položaji. Minister vnanjih stvari, Balabanov, je izjavil, da knežja vlada ni ravnodušna proti stališču eksarhata, kojemu je Bolgarska v cerkvenem oziru podrejena. Vesti, ki se širijo o odpravi eksarhata v Carjemgradu, pa da so zelo pretirane. Stališ bolgarske cerkve v obče je utesnjen z raznimi težkočami, ki so navstale posebno iz tega, da je bila pod različno politično upravo. Le s skrajno previdnostjo in potrpežljivostjo se da dade te težkoče odstraniti, ne da bi trebalo kake nove obveze. Vlada pa da si pridržuje pravico in popolno svobodo gledé teh važnih vprašanj.

Nemški cesarjevič Friderik Viljem se mudi v ozidji večnega mesta Rimskega. Mej tem sta

sam ni dovoljna komedija. Pohvale vreden je že zato, ker je pisan v čistej, gladki slovenščini, a tudi njegovi vtipi so večinoma tako duhoviti, da nas živo spominajo na ranjkega „Pavliho“.

V Gorici — kot rečeno, je umrla „Domovina“ (z njo tudi „Görzer Wochenblatt“) za jetiko, a isto leto je začel izhajati „Gospodarski list“ za kmetijstvo, svilorejo, obrtnijo in druge deželne potrebe. Zakladala ga je kmetijska družba Goriška, uredoval pa ga je znani učitelj kmetijstva Fr. Povše v Gorici, pozneje pa Kuralt, sedanji tajnik kmetijski družbi v Zagrebu. Izhajal je po dvakrat v meseci ter s VII. tečajem konci 1876 prenehal. Prenehal, pravimo, je bil, ne nehal, ker mu je vsled raznih strankarskih in osebnih razmer primerjeno polje na Goriškem odtegoval drugi gospodarski list rekše „Kmetovalec“. Leta 1881 dne 15. julija se je „Gospodarski list“ z nova oživel, kot „glasilo kmetijskega društva v Gorici“; uredoval ga je Klobučar. Imenovani „Kmetovalec“ (urednika E. Klavžar, Kuralt) je doživel le poltretje leto ter je z listom od 30. dne junija 1877 nehal izhajati.

Leto 1870 nam je obrodilo dva za naše slovenstvo premenitna časopisa. Prvi časopis „Pravnik slovenski“, list za pravosodje, upravo, in državoslovje je izhajal v Ljubljani po jedenkrat (pozneje

vender le poslanik pl. Schlözer in kardinal Jacobini vzajemno določila obrede za obisk pri sv. očetu. Vatikanu se je s tem dala nekaka koncesija, da se cesarjevič ni nastanil v Kvirinalu, nego v poleg njega stoječi mali palači Palazzino, katero Vatikan ne smatra za del Kvirinala. Vprašanje o protibisku papeževem se še ni določilo.

Prestolni govor, s katerim se bodo otvorili **španjski** kortesi, izraža upanje, da se bo kmalu delo izvesti ravnotežje v državnem gospodarstvu. Ob jednem naznanja postav, s katero naj bi se upejvala občna volilna pravica. Ko se ta postava vzprejme, bode delovanje kortesov končano in razpišejo se nove volitve. Vlada namerava predložiti načrt postave o preustroji ustave, ne da skliče konstituanto in spravi v razgovor vprašanja o sedanjih institucijah.

Dopisi.

S slov. Štajerskega 14. decembra. [Izv. dop.] (Mi in naše časnikarstvo.) Na Slovenskem imamo že jako mnogo časopisov in bojimo se, da jih imamo preveč, kajti prepričani smo, da mnogim časopisom primanjkuje duševne in gmotne podpore. Zakaj bi se sramovali povedati, kar je — žalibog resnica. Od kod pa to izhaja? Od tod, da Slovenec prerad podpira tuje, zanemarja pa svoje. Poglejmo, kako je pri nas na Štajerskem.

Tu bodeš našel v prvih slovenskih hišah nemške časopise, ki dosledno najljutejše napadajo slovenski narod, njega poslance, sploh vse, kar je slovenskega, a našel ne bodeš slovenskega lista in, ako zadnjega najdeš, naročen je „gospod“ na njega iz teh in teh razlogov; dostikrat pa ga tudi „gospod“ sam ne čita, še manj pa njegova rodovina; nasprotno pa se nemški listi jako marljivo čitajo v celem rodovini od Albina notri do Malčike.

Od kod pa zopet to prokletstvo? Od tod, da se slovenskim roditeljem ne zdi „umestno“, svoja deca dati učiti slovenskega jezika in od tod tudi posledica, da se oče boruje na taborih in različnih društvih za upeljavo slovenščine v šoli in uradu, otroci njegovi pa so najhujši sovražniki našega naroda, delajo nemško propagando ter na tak način očetom delajo sramoto! Ali ni to bridko za osivelega očeta? Da, gotovo bitko, a kriv je sam, kajti dosti je imel denarja in tudi časa za poučevanje „ime-nitne“ francoščine, laščine, igre na glasoviru, goslih in Bog vé kaj še vse, le za slovenski materni jezik ni bilo niti časa, niti dostikrat tudi v to svrho novcev.

Mi Slovenci smo gotovo mehki in odpustljivi, vse radi odpustimo in tudi to, da stari možje slabo znajo slovenščino, kajti pred 30—40 leti ni bilo jednake prilike se navaditi naščine, a tega ne odpuščamo nikomur in nobenemu oču, da svojo deca sedaj ne dá poučevati slovenščine, kajti kodor tako ravna, ni naroden, nema srca za narod. Ker se tedaj Janezek še ni učil slovenščine,

ker je še premlad, se je tudi Janez ne uči, ker se mora učiti drugih jezikov, le materinoga ne, tedaj tudi Janez ne čita nič slovenskega in o slovenskem svetu še ne vé, da eksistira.

Znal bi mi kdo oporekati: vsaj imamo vender mnogo slovenskih časopisov, tedaj mnogo slovenske inteligence, da je podpira. Da, v istini narašča slovenska inteligenca, toda to pa zopet smemo trditi, da pri nas narašča le iz kmetijskega naroda, inteligence iz mestnih hiš ne poznamo ali pa je prav redka izjemna prikazen.

Studilo se mi je, stopivšemu v znano hišo slovenskega domorodca, zagledavši „Tegespoto“, „Gartenlaube“, „Ill. Zeitung“ in tam v kotu takrat še pod firmo „Cillier Zeitung“ izhajajoč list, a slovenskih je bilo na številu — jeden, se vé, ta slednji samo za „gospoda“, ker ga drugi rodbinski udje ne zamorejo čitati, vsaj ne razumejo slovenski. Našim slovenskim očetom tedaj prav toplo priporočamo, naj bi ne bili toli brezobzirni ter vender privoščili svojej blagej rodbini tudi nekoliko slovenščine, in s ponosom bodo potem ustopili v vsako slovensko društvo, vedoč, da ga rodbina ne bode pri tej ali onej priliki osramotila, kar se sedaj marsikomu pripeti. In ker se novo leto bliža, naročite si za svoje rodbine slovenske časopise bodisi politične ali lepoznanke, naj si bode kateri hoče, samo da je — slovenski. Naj bi ta moj dobro meneč opomin ne bil glas upijočega v puščavi! —c.

Iz Ptuja 17. decembra. [Izv. dop.] Brzovjavno se vam je poročalo, da se je ustanovilo 13. t. m. v Ptuji hranilno-posojilno društvo za okraj Ptujski.

S tem je stopila v življenje misel, katero so gojili Ptujski Slovenci že leta 1873. Kajti že takrat so nameravali ustanoviti naroden denarni zavod, izdelali so pravila, a pri tem so ostali; shranili so jih v miznico in tu še počivajo dan danes.

Koliko smo mi Slovenci zarad tega, ker dozdej nismo imeli svojega denarnega zavoda, kar se tiče našega stanja v gospodarskem in političnem obziru zaostali, to izprevidi lahko vsak, kdor se za stvar briga, kdor primerja stanje Slovencev v našem okraji z onim Slovencev po drugih okrajih, kjer se taki zavodi že nekaj let sem nahajajo.

Še le zadnje volitve opomenile so nas neprijetno, da brez narodnega denarnega zavoda ni mogoče uspešno delati in vsestransko napredovati.

Načelnštva tukajšnjih v nasprotnih rokah se nahajajočih denarnih dveh zavodov uplivala so mogočno tako na meščana, kakor na kmeta.

Meščani zbalii so se žuganj, prišli so od prvega do zadnjega vsi na volišče ter glasovali vsi za naše nasprotnike, ki imajo denarne zavode v rokah; kmetje zbalii so se žuganj in neso prišli volit, ker neso hoteli biti kukavice, izdajice svojega rodu in stanu.

po dvakrat) v meseci. Zalagal in uredoval ga je jeden izmej najboljših in najčistejših slovenskih rodoljubov, dr. J. R. Razlag. Po prerani njegovi smrti je prenehal „Pravnik“, dokler se neso odredili mlajši pravniki, ki so nekdanjega „Pravnika“ zopet oživili. „Slovenskemu pravniku“ urednik je znani rodoljubni odvetnik dr. Alf. Mosché, in obžalovati je, da se je gosp. urednik zaradi preobilih poslov in gmotne škode odločil, ustaviti ga z novim letom. Pri tej priliki naj omenimo še dve drugi začasni tiskovini, ki ste po zadržaji in besedi prevelike imenitnosti za naše pravnike in za vse narodno uradovanje po slovenskih deželah. Prva teh tiskovin se zove „Državni zakonik“ (vsled dualizma) za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane. Izhaja od leta do leta na Dunaji v veliki četvorki; ureduje ga učeni naš M. Cigale, nekdanji urednik Slovenije, in nekaj tudi profesor Stritar. „Deželni zakonik“ za vojvodstvo Kranjsko se imenuje druga začasna tiskovina, ki tudi v četvorki izhaja v Ljubljani. Uredoval ga je poprej znani profesor iz „antediluvijanske dobe“ — po svoje, po starem kopitu (kot je nekdanj — od 1849 do 1851 uredoval „Celjske novine“ — le da je takrat bil poln mladostne čilosti in prave narodne navdušenosti; — ta se mu je pozneje popolnem

izkadila v teku let v tem prozaičnem življenji in v borbi za vsakdanji kruh, — katerega je bilo več in več potreba), tako da so ti letniki iz njegovih rok glede na slovenščino kaj dvomljive vrednosti. Skrajni čas je bil, da mu je slavna deželna vlada vzela to pretežno breme ter je naložila novim čilim ramam. Zato je naš deželni zakonik sedaj pisan v tako gladki pravilni slovenščini. Če se izučeni in izkušeni pravnik spotika sedaj pa sedaj ob kak izraz, mogoče mu je popraviti ga v „Slovenskem Pravniku“ ter vsakej nenatančnosti ali dvoumnosti v okom priti.

Drugi časopis iz leta 1870 je bil „Zvon“, ki je izhajal na Dunaji po dvakrat v meseci. Uredoval in zalagal je ta lepoznanški list prof. J. Stritar. Tukaj je res firma, res ime porok, da se je list po svoje vsebini, po tvarini jednako odlikoval, kot po lepoglasnem izbornem jeziku. A pisatelju teh vrstic manjka besed, da bi primerno ocenil ta prvi tečaj Dunajskega „Zvona“. Odkar je bil umolknil Janežičev „Glasnik“, potrebovali smo Slovenci takega leposlovnega lista kot riba vode — in vender ga je urednik ustavil konci leta s prvim tečajem. Naveličal se je bil grdih zavratnih napadov na list in njegovo osobo. To pa ni res, kar sam urednik otožnega srca kliče: „diem perdidi, amici!“ „Zvon“ je pre-

Naroden denarni zavod more v Ptujskem okraju prosperirati, ako se ga oklenejo vsi pravi narodnjaki. Polje njegovemu poslovanju je veliko dovolj.

Denarja mu ne bode manjkalo, če se združijo vse moči in se dela previdno in vztrajno.

Dobro znamenje za bodočnost ustanovljene zadruge je gotovo tudi mnoga udeležba vseh stanov, posebno kmetskega pogovora v 13. dan t. m.

Nekateri kmetje obljubili so uložiti po 300 gld., kakor hitro bo zadruga registrovana in začne poslovati. Ali ni to veselo?

Volili so tudi svoje može v načelnštvo, kar priča jasno, da jim je za zavod mar.

Zatorej le naprej z združenimi močmi po načelu „pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal!“

Ko pišem te vrstice, prihaja vest iz Gradca, da je za rana umrl naš poslanec g. M. Herman.

Novo delo, nova skrb.

Volitev za državni zbor bo gotovo prav kmalu razpisana ter se bo vršila menda takoj po novem letu in še pred sestankom državnega zbora.

Dolžnost domoljubov volilnega okraja, katerega je zastopal dozdaj umrli g. Herman, pa je, da se takoj snidejo tu ali tam, da se pogovoré o kandidatu in začnejo agitacijo.

Ne gré se le zato, da Slovenci zmagamo, ampak da zmagamo častno.

Delati nam je, da pomnožimo državnozbornsko večino za jeden glas, da odločno pokažemo, da je narodna ideja v dobi, v kojoj nas je zastopal g. Herman, pognala globoke in trdne korenine, da ni sile, katera bi jej mogla le na videz škodovati. Treba pa bode tudi poiskati kandidata tako trdnega in tako čistega značaja, kakor je bil pokojni g. Herman, katerega spominu kličemo „Slava!“

Domače stvari.

— (Cesarica Marija Ana) podarila je za zvišanje zvonika na Katinari nad Trstom 100 gld.

— (Slovensko gledališče.) Da se druga društva opozorijo o pravem času na četrto redno slovensko predstavo, torej, da ne bi kako drugo bratsko društvo isti dan priredilo zabave, obavestujemo že danes občinstvo, da je omenjena predstava v 22. dan t. m. — v soboto. Dramatično društvo izbralo je za ta večer, ozir je-maje na razne želje, veselo igro v 1 dejanji „Zakonska sol“ in dramo v 2 dejanjih „Trnje in lator, ali neznani umotvor“. Ne zahtevamo odveč, da se udeležuje občinstvo v mnogem številu slovenskih predstav, da s tem prizna veliko požrtvovalnost naših igralcev in resno voljo dramatičnega društva — oni kot to nam je letos dokazalo, da ukrene vsekdar pravo v svoji izbi, oziroma zastavijo vse svoje moči, kolikor možno za dobro zabavo občinstva skrbeti; v dokaz temu se sklicujemo na tretjo predstavo, ki je bila vsakemu gotovo po-

mnogo koristil ono prvo leto svojega izhajanja in mnogo koristi še sedaj. Mlad izobražen prijatelj, ki je videl in skusil že mnogo sveta in sedaj zopet potuje po novem in starem svetu, rekel mi je prečitatvi izposojene mu starejše tečaje: „prvi mi mej vsemi dopada najbolj“. Leta in leta smo ga močno pogrešali, — a nazadnje (leta 1875) se je vender z nova oglašil — Dunajski „Zvon“; gonil in nabijal ga je isti vešči in spretni urednik; skozi 6 let neprestano je zvonil po vseh slovenskih pokrajinah v največje veselje starim in mladim ljudem. Dve leti je skušal celo s podobami ozaljšati svoje zunanjo obleko. Najbrže se mu ta poskus ni bil posrečil na nobeno stran. Pisatelj teh vrstic že takrat ni odobril tega podjetja, ker pri naših slovenskih razmerah napravljala izdatelju premnogo sitnostij in premnogo troškov, lahko celo gmotno škodo. Nam Slovincem pa je pred vsem potreba berila, berila in še berila! Da bi se oddahnil, nehal je Stritar goniti Dunajski „Zvon“ ter je poskrbel, da so udani mu spretni prijatelji v našem mestu ulili „Ljubljanski Zvon“, ki kot „lep-sloven in znanstven list“ v mesečnih zvezkih po 4 pole in več obsežnih izhaja pri nas od leta 1881 do današnjega dne. Na čelu ima zapisane svoje ured-

godu. Izza kulis izvemo, da so vzlasti ta pot prav srečno razdeljene vloge.

— (Prihodnji Sokolski „jour-fixe“) bode, kakor sklenjeno, v soboto v 22. dan t. m. v salonu restavracije Ljubljanske Čitalnice. — Začetek zaradi slovenske predstave ob 9. uri zvečer. — Program naznani se v listu od petka.

— (C. kr. poštni urad v Ljubljani) naznanja: Da bo mogoče pred Božičem nenavadno mnogobrojno se nahajajoče vožne poštne pošiljke o pravem času s poštnim vozom odpraviti na kolo-dvor, bo sprejemni poštni urad za denarna pisma in za vožno blago od danes 18. do uštetega 24. decembra t. l. le do 6. ure zvečer strankam odprt. — To se javi po ukazu c. kr. poštne vodstva v Trstu z dne 16. decembra t. l. št. 17117 p. n. ob-činstvu, da se izvoli po tem ravnati.

— (Svarilo.) Odkar se je, neznano po ka-kem načinu, odpravil starodavni privilegij Kranjske, da židovi ne smejo dalje nego 14 dni zaporedoma prebivati mej nami, opazujemo, da dosledno na-rašča pritok Abrahamovega rodu. In ta pritok ni rovno blagodejen. Priznavamo sicer, da prihajajo vmes vse časti vredni židovi, a mnogo je tudi smeti. V zadnji čas pojavila se je jedna nova „zvezda iz jutrove dežele“, katera pod krinko trgovine preži na lahkomišelné ljudi, ter jim pri kvartah po gaslu „corriger la fortune“ prazni in lajša žepe. Do-tičnik je lahko poznati po odurnej vnianosti, vsled katere bi lahko bil model Shylocku. Te osebe, kakor tudi njegovih navadnih pajdašev in pomagačev treba se ogibati.

— („Hrvatske Vile“) došel nam je 7. broj z dne 15. t. m. Razen družega gradiva treba ome-niti podobe, predstavljajoče „Slovenske nošnje“ iz Osilnice, Smelednika, Šiške, Prema, iz okolice Ljub-ljanske, iz Polhovega Gradca, iz Škofje Loke in Vipave.

— (Na Srpenici) umrl je najstarejši veterani na Goriškem, Andrej Trebše. Rojen je bil l. 1789. in mu je manjkalo torej samo še 6 let do popolni stotnice. Vojak je postal že leta 1806. in je pre-bodil mnogo sveta; leta 1809. bil je ranjen v bitvi pri Milanu. Kot veteran delal je svojim rojakom čast; meseca septembra 1882, ko je presvetli cesar potoval skoz Srpenico, nagovoril je strega moža in mu podaril 10 cekinov. Pogreb je bil slovesen; ude-ležili so se ga Bolški veterani, katere je vodil mno-gozaslužni načelnik g. F. Vittori. Ž njimi bil je tudi c. kr. okrajni sodnik g. Avgust Jakopič, ki po zaslu-ženji in hvalevredno podpira to patrijotično društvo. S streljanjem možnarjev poslovili so se veterani od svojega umrlega tovariša, ki naj v miru počiva.

„So ča“.

— (Trtna uš.) V Novih Dvorih pri Klanjci zapazili so trtno uš. Na v Zagreb poslanih trtnih korenikah konstatoval je g. Kuralt, tajnik kmetijske

nike, le da mej njimi že od srede prvega tečaja manjka nekdanjega prvega Ljubljanskega zvonarja, mnogostranskega J. Jurčiča.

Prej smo bili omenili, kako so osebni zoper-niki ogrenili delovanje prvemu Dunajskemu zvonarju, tako, da je ta bil koncem prvega leta izhajanje „Zvona“ ustavil. Ker pa vsi ti ozkosrčni in za-slepljeni zoperniki neso mogli narodu ustvariti dru-zega lepoznankega lista v Ljubljani, pomogli so tej potrebi vsaj leta 1872 nekateri štirski rodoljubi ter so jeli izdajati list z imenom „Zora“ (časopis za zabavo, znanost in umetnost). Izhajal je v Mari-boru po dvakrat v meseci, prvi tečaj v nepripravi četvorki, poslej pa v prikladni veliki osmerki. Svoje urednike je jako menjaval — istinito pa le dvakrat — kot tudi svoj naslov „Zora“, (časopis zabavi in poduku). Nazadnje je bil prišel list v pest Janku Pajku, ki sedaj na Moravskem nemške otroke pita z latinskimi koreniki. „Vestnik“ se je zvala znanstvena priloga „Zori“; a „Vestnik“ se je pri življenji ohranil le par let. „Zora“ sama doživela je vsaj sedmega tečaja, ko jo je 29. sušca 1877 vslep poloma ustavil nje urednik, založnik in tiskar Janko Pajk, ter svoje naročnike oškodoval s svojimi „Izbranimi spisi“. (Dalje prih.)

družbe hrvatske, da je pogubonosni mrčes se tud tjakaj zaplodil. V nevarnosti je tedaj vinorodno Za-gorje, kjer je vinograd pri vinogradu, a tudi bližnja slovenska stran takraj Sotle.

— (Razpisane so službe) učiteljske na deških ljudskih šolah v Ljubljani: dve I. vrste, štiri II. vrste. Službe I. vrste s 700 gld. na leto in pra-vico do postavnih 5 letnic po 60 gld. in do stana-rinske doklade 100 gld., službe II. vrste s 600 gld. na leto in pravico do postavnih 5 letnic po 60 gld. Prošnje do 15. januarja 1884. pri c. kr. mestnem šolskem svetu. Prosilcem, kateri so se vsled nate-čaja z dné 1. avgusta t. l. št. 221 oglašili za raz-pisano in dozdaj še ne oddajo službo mestnega podučitelja, ni treba nove prošnje ulagati, izimši, ako nameravajo prositi za službo mestnega učitelja I. vrste.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 18. decembra. „Wiener Zeitung“ objavlja: Knez Jurij Lobkovic imenovan je dednim članom gosposke zbornice.

Zagreb 18. decembra. Na nagovor danes dopoldne vzprejetih poslancev iz Granice za-gotovil je ban, da bode vsekdar v ozir jemal zgodovinski razvoj in krajne potrebe Granice ter obljubil, da bode v kratkem Granico obiskal.

Rim 18. decembra. Kakor poroča dnev-nik „Rome“, popelje se nemški cesarjevič iz ruskega poslaništva v poslaniškem vozu v Va-tikan, potem mu Jacobini vrne obisk v poslaništvu ruskem. Kralj in nemški cesarjevič bila sta včeraj zvečer pri svečanosti, priredjenej po mestnem zastopu na Kapitolu. Povabljenih nad 1000 osob, mej njimi diplomatje, ministri, se-natorji, poslanci. Iz okna v „tabulariji“ ogle-dala sta si čarobno razsvetljeni forum, potem muzej, kjer je sviral kvartet izključno nemške skladbe. Cesarjevič izrazil je mairu svoje ob-čudovanje ter rekel Mancini-ju, da je po sijaj-nem, navdušenem vzprejemu izredno ginjen. Prebivalstvo je povsod živahno nazdravljalo.

Narodno-gospodarske stvari.

Nov tržni red za živinske sejme v Ljubljani.

(Konec.)

§. 15. Isto tako ima se na klavničnem dvo-rišči na prostoru, ki je navlašč zato določen, sepa-rirati vsa živina negotovega prihoda, to je taka, o katere se ne ve gotovo, če res prihaja iz neoku-ženega kraja. Za tako živino ne smejo se tudi tedaj, ko bi se po zdravniškem ogledu spoznala popolnem zdrava, izgotoviti odgonski listi, temveč se ima v smislu §. 9. občenega zakona zoper živinsko kugo pobiti v sejskem okraju.

§. 16. V pisarni klavničnega nadzorništva vidi-rajo se v smislu ministrskega ukaza z dne 12. aprila 1880 drž. zak. št. 36 (§. 8. postave z dne 29. febru-varja 1880) živinski potni listi, ter izgotovljajo za odprodano živino odgonski listi, razen tega pa iz-dajajo tehnični listki in vodi se zapisnik o ceni go-veje živine.

§. 17. Tržna pristojbina ima se plačati o ustupu na semanji prostor proti potrdilu z listkom, ki ostane veljaven le, dokler živina ostane v prostorih, ki so določeni v §. 7. Kdor plača tržno pristojbino, ima pravico, da vaga živino brezplačno na mestnej vagi.

§. 18. Na semanji prostor sme se živina go-niti od 1. oktobra do 30. aprila od 7. ure, od 1. maja do 30. septembra pa ob 6. ure zjutraj nadalje. Dogon sme trajati do 12. ure opoldne.

Somenj začenja se še le dve uri po-tem, ko je bilo dovoljeno živino na se-manji prostor začeti goniti in seto vedno naznani z zvoncem.

Pred pričetkom sejma ne sme na se-manjem prostoru nikdo drugi biti, ko lastniki živine in njihovo osebje.

O navadnih tržnih dneh, pravreč ob sredah in sobotah, veljavni so glede živinskega dogona in za-četka trgovanja, kakor tudi glede ostalih določeb §§. 6 in 7 isti predpisi, ko o semanjih dneh.

§. 19. Od vse v §. 2 z 4 omenjene živine, ki se prižene ali pripelje ob semnjih, tržnih ali navadnih dneh na semanji prostor ali v klavnico, mora se plačati v naslednjem paragrafu določena tržna pri-stojbina.

Le v tem slučaju, ako je prignana ali pri-peljana živina lastnina kake v Ljubljani stanujoče stranke, katere ime je razvidno iz živinskega potnega

Lasťnina in tisk „Národne Tiskarne“.